

**Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського**

ЗАТВЕРДЖУЮ

**Ректор Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського**

_____ проф. Лазаренко Н.І.

« ____ » _____ 2020 р.

**ПРОГРАМА І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
З ЕЛЕМЕНТАРНОЇ ТЕОРІЇ МУЗИКИ**

для вступу на спеціальність 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)

ступеня вищої освіти бакалавра

на основі ОКР молодшого спеціаліста

освітня програма Середня освіта. Музичне мистецтво

Голова предметної екзаменаційної комісії

А.О. Білозерська

Для вступників на навчання за освітнім ступенем бакалавра спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями), 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) (на основі ОКР молодшого спеціаліста) додатковим фаховим вступним випробуванням є іспит з елементарної теорії музики, який має на *меті* визначення рівня музично-теоретичної підготовки абітурієнта та виявлення ступеня сформованості до подальшого навчання та вдосконалення професійної майстерності.

ЗМІСТ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З ЕЛЕМЕНТАРНОЇ ТЕОРІЇ МУЗИКИ

1. Музичний звук. Властивості і якості звуку. Натуральний звукоряд. Обертони. Темперований лад.
2. Звукоряд. Основні ступені звукоряду. Складові і літерні назви ступенів звукоряду. Октава. Діапазон. Регістр. Півтон і цілий тон. Знаки альтерації (ключові і випадкові). Енгармонізм. Діатонічні і хроматичні півтони і тони. Ключі. Ключ «соль», «фа», система ключів «до».
3. Ритм. Метр. Розмір. Темп. Основні і особливі види ритмічного поділу. Прості, складні, змішані розміри. Угруповання в простих, складних, змішаних розмірах. Такт. Затакт. Синкопа. Змінний розмір. Поліметрія. Поліритмія. Темп. Позначення темпу. Агогіка. Динамічні відтінки. Артикуляція. Позначення характеру виконання.
4. Лад. Тональність. Загальне поняття про лад. Смыслова диференціація музичних звуків (головні і підлеглі, стійкі і нестійкі). Тяжіння і розв'язання.
5. Мажор і мінор. Три види мажору і мінору. Тональність. Квінтове коло тональностей. Енгармонізм тональностей. Паралельні і однойменні тональності. Поняття про інші ладові структури (двічі гармонічні лади, збільшений і зменшений лади).
6. Діатоніка. Діатонічні ладові структури. Діатонічні різновиди мажору і мінору - іонійський, лідійський, міксолідійський, еолійський, доійський, фрігійський. Порівняння їх зі звичайним мажором і мінором. Конструктивні та фонічні

особливості ладів: характерна ступінь, характерний інтервал (лідійська кварта, міксолідійська септима, дорійська секста, фрігійська секунда).

особливості ладів: характерна ступінь, характерний інтервал (лідійська кварта, міксолідійська септима, дорійська секста, фрігійська секунда).

7. Інтервал. Ступенева і тонова (кількісна та якісна) величина інтервалів. Обернення інтервалів. Класифікація інтервалів: за часовим співвідношенням (мелодичні та гармонічні); по відношенню до октави (прості і складні); по положенню в музичній системі (діатонічні і хроматичні); по слухового враженню (консонуючі і дисонуючі); по положенню в тональності (стійкі і нестійкі). Енгармонізм інтервалів. Побудова всіх видів інтервалів від звуку вгору і вниз.
8. Інтервали на ступенях мажору (натурального і гармонічного) і мінору (натурального і гармонічного). Розв'язання нестійких інтервалів. Характерні інтервали гармонічного мажору і мінору (зб.2, зм.7, зб.5, зм.4). Загальні закономірності розв'язання хроматичних інтервалів.
9. Акорд. Види акордів: тризвук, септакорд, нонакорд. Терція - основа побудови акордів. Класифікація акордів: по слуховому враженню (консонуючі і дисонуючі); по положенню в музичній системі (діатонічні і хроматичні); по положенню в тональності (стійкі і нестійкі); по положенню основного тону (основний вид й обернення). Короткі відомості про альтерацію в акордах.
10. Чотири види тризвуків. Обернення тризвуків. Тризвуки на ступенях мажору та мінору. Головні тризвуки ладу. Побічні тризвуки. Розв'язання побічних тризвуків (по тяжінню ступенів). Розв'язання збільшеного і зменшеного тризвуків.
11. Шість видів септакордів. Обернення септакордів. Септакорди на ступенях мажору та мінору (натуральні і гармонічні). Головні септакорди (домінантсептакорд, септакорд другого ступеня, ввідні септакорди) з оберненнями та розв'язанням.

АБІТУРІЄНТ ПОВИНЕН ЗНАТИ:

- основні теоретичні поняття з курсу "Елементарна теорія музики" для їх практичного застосування при сольфеджуванні й слуховому аналізі.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНИКІВ ПІД ЧАС ВИПРОБУВАНЬ

Оцінка «5» (167-200 балів) - виставляється вступнику, який дає відповідь у вигляді практичного рішення, правильно будує і розв'язує інтервали, тризвуки, домінантсептакорд.

Оцінка «4» (134-166) - виставляється вступнику, який вірно відповів на поставлене теоретичне запитання, але при побудові і розв'язанні інтервалів, тризвуків, домінантсептакорда допустив незначні помилки.

Оцінка «3» (100-133) - виставляється вступнику, який дав неповну відповідь на теоретичне питання, при побудові і розв'язанні інтервалів, тризвуків, домінантсептакордів виконав завдання частково.

Оцінка «2» (менше 100) - виставляється вступнику у випадку невірної відповіді на поставлене теоретичне запитання та виконанні менш, ніж половини практичних завдань.

Рекомендована література

1. Андреева О. Основы музыкальной грамоты / О. Андреева. – Вид. 5, випр. і доп. – К. : Музична Україна, 1993. – 136 с. Виноградов Г. Елементарна теорія музики і сольфеджіо. Ч.2 / Г. Виноградов. – К. : Музична Україна, 1972. – 362 с. 4
2. Виноградов Г. Елементарна теорія музики і сольфеджіо. Ч.1 / Г. Виноградов. – К. : Музична Україна, 1969. – 362 с.
3. Виноградов Г. Занимательная теория музыки / Г. Виноградов, Е. Красовская. – М., 1991.
4. Красинская Л. Элементарная теория музыки : учеб. пособие / Л. Красинская, В. Уткин. – М., 1991.

5. Побережна Г.І. Загальна теорія музики / Г.І. Побережна, Т.В. Щириця. – К.: Вища школа. 2004.
6. Смаглій Г.А. Основи теорії музики: підручник для навч. закл. освіти, культури і мистецтв/ Г.А. Смаглій, Л.В. Маловик. – Харків : Факт, 2001.
7. Павлюченко С. Елементарна теорія музики : Посібник для музичних шкіл та училищ / С. Павлюченко. – К. : Музична Україна, 1997. – 362 с.
8. Побережна Г.І.. Щериця Т.В. Загальна теорія музики : Підручник / Г.І. Щериця Т.В. Побережна. – К. : Вища школа, 2004. – 303 с.